

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Tržič
P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VESTNIK, Tarniščeva 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za PU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

**CELOVEC
PETEK
19. JAN.
1990**

Letnik XLV.
Štev. 5 (2520)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

dr. Andrej Moritsch

„Mi in naša zgodovina“

Pod geslom „Mi in naša zgodovina“ se je pretekli ponedeljek v Domu prosvete v Tinjah začel sklop predavanj o zgodovini koroških Slovencev od revolucije 1848 preko razpada Avstro-Ogrske monarhije do leta 1920. Prvi predavatelj je bil zilijski rojak, univ. docent dr. Andrej Moritsch z dunajske univerze, ki je govoril o temi „Slovenci na poti k političnemu narodu“. Prihodnji ponedeljek (22. januarja ob 19.30 uri) pa bo koroški Slovenec dr. Walter Lukan (Avstrijski vzhodno in jugovzhodnoevropski inštitut, Dunaj) predaval o „Slovenski družbi na Koroškem v zadnjih desetletjih pred razpadom Avstro-Ogrske, sklop predavanj pa bo zaključil ljubljanski univerzitetni profesor dr. Peter Vodopivec s

(Dolje na 3. strani)

„Krško – ne, hvala“: več tisoč podpisov proti JE

Na Koroškem ta čas glasno zahtevajo zaprtje jedrske elektrarne v Krškem. Na čelu akcije je socialistični časnik KTZ, ki poziva Korošice in Korošce, naj podpišejo listino in se s tem izrečejo, za ustavitve jedrske elektrarne v Krškem.

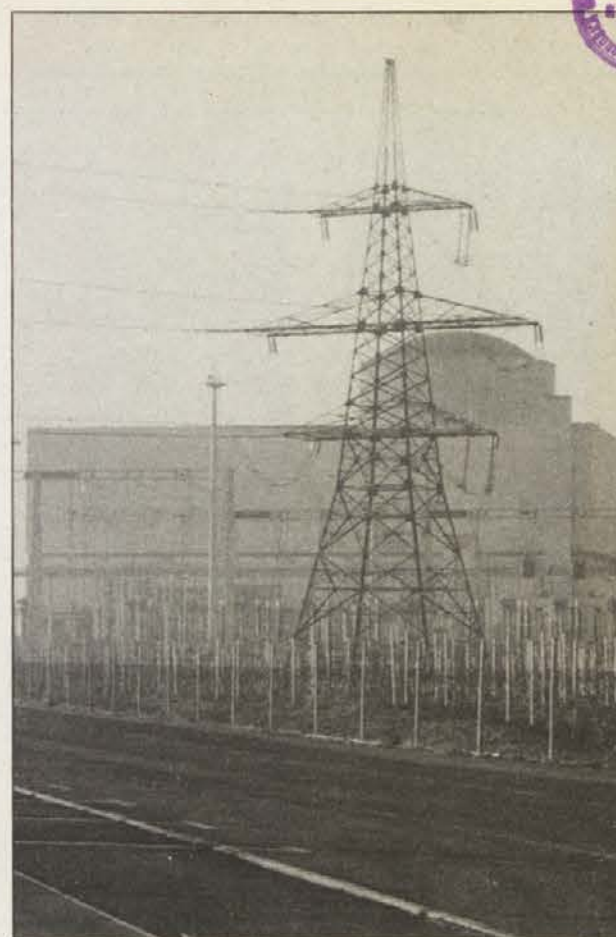
Listino je medtem podpisalo več tisoč ljudi, med njimi vsi člani koroške deželne vlade. Namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrozy pa je v posebnem pismu apeliral na predsednika IS Slovenije Dušana Šinigoja, naj se ta

zavzame za ukinitvev jedrske elektrarne.

Tudi Klub slovenskih občinskih odbornikov je v pismu Šinigoju predlagal, naj vsi pristojni organi v Sloveniji resno in temeljito razpravljajo o ustavitvi elektrarne. Za zaprtje jedrske elektrarne se je v tiskovni izjavi izrekla tudi Mlada KEL ter občni zbor KEL preteklo nedeljo.

Problemotiko JE Krško so aktualizirali nedavni potresni sunki in njena preventivna ustavitve.

Jedrska elektrarna Krško je po izjavi Izvršnega sveta Slovenije varna in tako zgrajena, da brez nevarnosti za okolje preneša tudi najhujše protestne sunke do 10. stopnje.

10. oktober: nobenih plačil dežele udeležencem pohodov!

„Deželna vlada je pozvana, da javnosti predloži tako vsebinski kot finančni načrt za plebiscitna slavlja 1990, da dodeli ustrezna sredstva tudi organizacijam, ki se vsebinsko kritično ukvarjajo s plebiscitom, ter da opusti vse načrte kritja stroškov za udeležence proslav – to je najvažnejši sklep seje manjšinskega sosveta, sprejet z glasovi članov ZSO, NSKS in SPÖ.“

Tozadevni predlog je vložil širok nadstrankarski posvetovalni komite, v katerem so-

deluje tudi ZSO. Če bo koroška deželna vlada upoštevala poziv narodnostnega sosveta bo sedaj veljavni predračun za desetooktobrsko proslavljanje zmanjšan za več kot pol drugi milijon šilingov. Razprava o vsebini plebiscitnih prireditev se bo v sosvetu nadaljevala.

Zastopnik uradne Koroške dr. Unkart je tokrat ustno predstavil zamisli deželne vlade in napovedal, da bosta osrednji organizaciji koroških Slovencev prejeli uradni va-

bili za sodelovanje. Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je k temu izjavil, da „si bo ZSO vabilo sicer ogledala, da pa ne bo odstopila od svojega že predloženega koncepta.“

Sosvet je tudi pozval ministrstvo za pouk, naj takoj prične s pogajanjem o izvedbi razsodbe ustavnega sodišča. V ta pogajanja naj vključi tudi predstavnike obeh osrednjih organizacij ter Iniciative staršev. V skupnih pogovorih z zastopniki te iniciative pa naj ministrstvo zagotovi začetek

javne dvojezične ljudske šole na vadnici pedagoške akademije že jeseni letos. Ker je Mohorjeva sporočila, da namerava svojo dvojezično ljudsko šolo tudi nadalje voditi kot zasebno, je sosvet deželi in Celovcu priporočil, da prošnji Mohorjeve za podporo ugodita. Tajnik Sturm je dodal, da so člani ZSO glasovali za podporo Mohorjevi pod pogojem, da bo prišlo do dobrega sodelovanja zastopstev staršev na obeh šolah ter da bo izključeno rivalstvo.

Obisk Radovednega slončka

V organizaciji Slovenske prosvetne zveze je minuli torek in sredo na Koroškem gostoval ansambel Ljubljanskega lutkovnega gledališča. Obiskal je otroške vrtce SŠD v Celovcu, Škofičah in v Šentprimozu, vrtec „Naš otrok“ v Celovcu in občinski vrtec v Bilčovsu. Otroci so z velikim zanimanjem sledili pustolovščinam Radovednega slončka in temu, kako mu je zrastle dolgi rilček. Lutkovno igrice je po knjigi pisatelja Kiplinga priredil Božo Vovk.

„Obratna nesreča“: poraz Smolleja proti Kuchlingovi!

Kljub zaprtim vratom in zatajitvi v tiskovni izjavi je vest o „obratni nesreči“ na deželnem kongresu KEL preteklo nedeljo v Celovcu vendar pronikla v javnost. Pri volitvah za kandidate/kandidate za osnovni mandat na koroški listi je namreč predsednica Mlade KEL mag. Zalka Kuchling zbrala 49 glasov, torej več kot vsi drugi kandidati, med njimi tudi drž. poslanec Karel Smolle, za katerega je glasovalo le okrog 40 od skupno 66 delegatov.

Izid volitev pomeni, da bo predsedstvo KEL na svoji naslednji seji primorano uvrstiti predsednico Mlade KEL na prvo mesto za osnovni mandat na koroški listi, saj je bilo delegatom pismeno spo-

ročeno, da se bo uvrstitev kandidatov oz. kandidatke določila „na osnovi volilnega izida“.

Mag. Zalka Kuchling je o izidu volitev za Slovenski vestnik izjavila: „Rezultat me je osebno popolnoma presenetil, dokončna odločitev, ali bom tudi sprejela prvo mesto za osnovni mandat, pa bo sprejeta na prihodnji seji predsedstva Mlade KEL.“

Za drž. poslanca Karla Smolleja izid volitev na deželnem kongresu KEL pomeni, da je s strani KEL imenovan samo za manjšinski mandat na listi Zelene alternative. To pa še ne pomeni, da ga bo zvezni kongres Zelene alternative za manjšinskega kandidata tudi dokončno potrdil.

PREBERITE

- 2 Predlog Zveze slovenskih organizacij za 10. oktober 1990
- 3 90-letnica Slovenskega planinskega društva na Koroškem
- 4 Heute im Slovenski vestnik mit dem Vorschlag des Zentralverbandes 10. Oktober 1990
- 5 Koroška v zrcalu: mlekarne v težavah
- 7 Tribuna bralcev in televizijski program
- 8 Avstrijski kozmonavti: pred poletom v vesolje dopust na Koroškem

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRA

KAKO DOLGO ŠE?

Kako dolgo še bodo avstrijski politiki – od Helmuta Zilka preko Aloisa Mocka tja do našega samozvanega slovenskega zastopnika v parlamentu Karla Smolleja – svojemu svobodnjaškemu kolegu Jörgu Haiderju še pripisovali sposobnost za učenje demokratičnega mišljenja in antifasističnega ter avstrijskega prepričanja? Kako dolgo še nameravajo ljubimkati z možnostjo tako imenovane male koalicije z Jörgom Haiderjem kot podpredsednikom vlade? Kako dolgo še mislijo nadaljevati dialog z majhnimi koraki?

Za Haiderjevega strankarskega kolega na Koroškem in doslejnjega kandidata za mesto župana, Petra Müllerja, ki je sicer odstopil vse funkcije, je, po njegovi v magazinu „Trend“ zapisani izjavi, za Simona Wiesenthala – že skozi leta skrivno vest avstrijskih poštenjakov – dovolj prostora v Haiderjevi pipi. Ob taki nezaslišani izjavi človeku zmanjka besed; obide ga nemočna jeza, srd in bes. Zlasti ob reakcijah na to izjavo: državni tožilec – molči. Avstrijski tisk – sicer silovit pri razkrivanju dejanskih ali dozdavnih škandalov – reagira nesorazmerno mirno. Od ljudskostrankarskih politikov še besede ne. Socialistični protest se omejuje na Edgarja Schranza, govornika judovskih članov socialistične stranke. Smolle očitno hoče nadaljevati dialog in molči. Iz cerkvenih vrst – nič.

In tako svobodnjaški „fešak“ s svojega ariziranega zemljišča lahko samozavestno zatrobi v avstrijsko javnost, saj mu ob taki „malenkosti“ še pomisliti ni treba na kakšne posledice za svojega partijskega kolega.

Dokler se avstrijska javnost ob takih izjavah bolj zanima za vprašanje, ali je bila Heide Schmid upravičeno mnenja, da svoje izdatke za obiske pri frizerju in nove bluze lahko zaračuna avstrijskim davkoplačevalcem, tako dolgo bo Avstrija upravičeno ostala rjavi madež na evropskem zemljevidu.

10. oktober 1990

Dan razmišljanja – ne dan proslavljanja

Predlog ZSO koroški in avstrijski javnosti, koroški deželni vladi in sosvetu narodnih skupnosti na Dunaju

Obletnica 10. oktobra 1920 ne more biti praznik „samoodločbe“ narodov. Kar je bilo za ene potrditev „samoodločbe“, je bilo za druge preprečitev le-te. Rezultat pa ni bil samo v razmejitvi proti jugu (ali severu), temveč tudi v razmejitvi znotraj dežele. Sam takratni najvišji deželni politik Lemisch je to notranjekoroško razmejitev med narodno zavednimi Slovenci na eni in (nemški) „domovini zavestimi“ na drugi strani zapečatil s posebno slavnostno izjavo, ki je napovedovala germanizacijo slovenskega prebivalstva na Koroškem. Ta njegova izjava je za uradno koroško manjšinsko politiko veljavna vse do današnjih dni. To je potrdil tudi deželni glavar Haider s svojimi agresivnimi reakcijami na odločbo avstrijskega ustavnega sodišča o upravičenosti dvojezičnih šol tudi zunaj uradno priznanega dvojezičnega ozemlja.

Menimo, da v Evropi, kjer postajajo meje vse bolj prepustne, proslave, ki so posvečene razmejevanju ljudi in narodov, niso več smiselne. Leta 1920 sta bili legitimni obe izbiri. Danes naj nobena nikomur ne daje povoda za praznovanje ali obžalovanje.

Iz teh razlogov predlagamo, da se 10. oktober 1990 razglasi za dan razmišljanja in razčiščevanja zgodovine. Ker leto 1990 ni le obletnica plebiscita 1920, temveč tudi 45. obletnica konca nacionalsocialističnega režima, naj se v letu 1990 tudi ta obletnica upošteva pri načrtovanju uradnih in neuradnih prireditve. 26. oktobra 1990 pa naj se priredi praznik „mnogolikosti Avstrije“.

Sredstva, namenjena proslavam 10. oktobra, naj se uporabijo v tem smislu, konkretno pa za tele namene:

Znanstvene prireditve

45. obletnica osvoboditve izpod nacionalsocializma 8. maja 1990 ter 70. obletnica

Obletnica 10. oktobra 1920 ne nudi nobenega razloga za kakršnokoli proslavljanje. Odločujoče nemško-avstrijske sile so svoje vojaške in politične akcije pojmovalle kot „nemški“ plebiscitni boj oziroma kot borbo za Nemčijo. To so vodilni predstavniki „obrambnih bojov“ tudi dobesedno dokumentirali. V dobi nacionalsocializma najdemo iste ljudi na pomembnih pozicijah, med njimi tudi bivšega predsednika koroškega heimatdiensta Aloisa Maier-Kaibitscha, ki je bil osebno soodgovoren za izseljevanje koroških Slovencev. Nemškonacionalna tradicija plebiscitnih bojov se je zlila z nacionalsocialistično. Ta povezava vse do danes ni prekinjena. V politiki ločevanja in nacionalizma se spaja z aktualnimi desnoekstremističnimi tokovi v Evropi.

koroškega plebiscita naj bosta povod za temeljne znanstvene raziskave in simpozije z mednarodno udeležbo, ki naj se ukvarjajo tudi s sodobnimi temami.

Predlagamo tele temeljne znanstvene raziskave:

● Ideološke zasnove ter začetne manifestacije nacionalsocialistične politike v povezavi s plebiscitnimi političnimi in vojaškimi boji v letih 1918 do 1920.

● Odnosi med socialdemokratsko ter meščansko nemško-avstrijsko politiko v plebiscitnih letih 1918 do 1920.

● Osebnost in organizacijska kontinuiteta nemškonacionalne politike od leta 1918 do leta 1955.

Predlagamo tele simpozije:

● Koroška leta 1920 v kontekstu izoblikovanja novih mej po koncu 1. svetovne vojne. Samoodločba ali preprečitev samoodločbe?

● „Branimo domovino – 1990“: problemi in možnosti medregionalnega varstva okolja.

● Evropa jezikov, kultur in regij – politika in kultura med ločevanjem in združevanjem v multietnični raznolikosti.

Pripravljalna dejavnost znanstveno-pedagoške narave

Strokovna pedagoška in znanstvena združenja naj oblikujejo komisijo, da pregleda učila za osnovne, glavne in srednje šole. Pripravi naj predloge za koroški deželni šolski svet in zvezno ministrstvo za pouk z

namenom, da se odstranijo vsebinske šibkosti in napake v posredovani podobi zgodovine (omalovaževanje nacionalsocializma, zamolčevanje važnih dejstev, zameglevanje domačih virov nacionalsocialistične politike, napačno prikazovanje vzrokov in posledic, pretirano poudarjanje 10. oktobra 1920 v primerjavi z drugimi zgodovinskimi dogodki itd.). Strokovna komisija naj začne delovati februarja, objavlja naj vmesna poročila in svoje delo naj zaključi konec septembra s predstavitvijo rezultatov za javnost. Ena izmed oblik predstavitve naj bo brošura ali knjiga.

Praznik osvoboditve

8. maja 1990: deželna proslava obletnice zloma nacionalsocializma. Sodelujejo naj vsa avstrijska odporiška združenja ter šolska mladina, ki ji je treba že prej posredovati nepristransko informacijo o pomenu odporiškega gibanja za obnovo avstrijske republike, med drugim tudi s pisnim gradivom in pričevanji v šolah.

Razpis nagrade za interkulturno dejanje

Iz deželnih, državnih in privatnih sredstev (kulturna in prosvetna združenja) naj se razpiše nagrada za pogumno interkulturno dejanje v letu 1990. Dejanje je lahko umetniško, politično ali drugačne narave, bo pa naj zgledno v smislu dvojezičnega sožitja na Koroškem. Nagrado naj se podeli 26. 10. 1990 na „prazniku mnogolikosti Avstrije“.

Razpis projektov

Politična, kulturna in strokovna združenja naj razpišejo projekte na temo: „Oblikujmo večjezično sožitje, razjasnimo zgodovino, pripravljajmo Evropo jezikov, kultur in regij“. Razpisi naj bodo namenjeni avtorjem, novinarjem, glasbenikom, igralcem, založbam, gospodarskim podjetjem in športnikom. Izbrane projekte naj bi, v kolikor bodo po svojih lastnostih ustrezni, predstavili na „prazniku mnogolikosti Avstrije“ 26. 10. 1990.

„10. oktober 1990: Dan razmišljanja“

Občinske uprave po vsej deželi naj priredijo „dan“ ali „večer razmišljanja“ s temlim naslovom: „L. 1920 so postavljali meje – 1990. jih hočemo odpravljati.“ V dvojezičnih občinah naj bo težišče skupno iskanje idej za dvojezično sožitje v občini: kaj ovira dvojezičnost? Kako odstranimo ovire? Občinske uprave naj povabijo k sodelovanju vsa združenja v občini, ki jih ta tema zanima.

26. oktober 1990: „Praznik mnogolikosti Avstrije“

Kulturna prireditve s sodelavci in gosti iz vse Avstrije ter regije Alpe-Jadran. Prireditve je namenjena problemom sedanjosti, vprašanjem sožitja narodnih skupnosti v Avstriji. Naravnana naj bo na mladino, v umetniškem izrazu naj bo kar se da mnogolika. Na prazniku naj bi podelili nagrado za pogumno interkulturno dejanje v letu 1990 in predstavili projekte, ki so bili realizirani na temo „Oblikujmo večjezično sožitje, razjasnimo zgodovino, pripravljajmo Evropo jezikov, kultur in regij“. Sprejeli naj bi „manifest sožitja“, vgrajen naj bo „mirovni praznik regije Alpe-Jadran“.

Tudi NSKS predložil osnutek

Tudi Narodni svet koroških Slovencev je ta teden javnosti predstavil „osnutek za oblikovanje letošnje uradne deželne proslave“ ob 70. obletnici plebiscita na Koroškem. Vodilna misel osnutka je, naj Koroška z regijami, ki so tako kot Koroška leta 1920 uresničile pravico do samoodločbe, ter v solidarnosti s tistimi, ki jim to ni bilo mogoče, praznuje praznik pravice do samoodločbe

narodov. Ta praznik pa naj bi bil tudi praznik demokracije, dialoga ter miru.

Konkretno za 10. oktober pa NSKS ponuja svojo udeležbo in predlaga slavnostno sejo koroškega deželnega zbora z izjavami deželnozbornih strank ter predstavnikov slovenske manjšine, informacijski sestanek predsednikov vlad v prostoru Alpe-Jadran, srečanje Koroške z drugimi regijami, skupno spominsko

svečanost za žrtve vseh nacionalnih konfliktov ter slovesno razglasitev manifesta o dialogu in sodelovanju med evropskimi regijami v okviru proslave in v prisotnosti predsednikov vlad Delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Narodni svet koroških Slovencev je ta osnutek posredoval narodnostnemu sosvetu za koroške Slovence, ki je na svoji seji v sredo obravnaval tudi osnutek ZSO.

Ustavno sodišče je zavrnilo pritožbo štirih poslancev ÖVP in FP proti sestavi koroške deželne vlade, v kateri so socialisti kljub porazu na volitvah 12. marca 1989 obdržati absolutno večino. Odločitev je definitivna, tako da do naslednjih volitev ostane situacija, da imajo socialisti absolutno večino v deželni vladi, Haiderjeva koalicija pa v koroškem deželnem zboru.

90-letnica slovenskega planinstva na Koroškem

Náša planinska organizacija na Koroškem, Slovensko planinsko društvo Celovec, obhaja te dni častitljiv jubilej, 90-letnico svojega obstoja. Ustanovni občni zbor te planinske organizacije, imenovane „Ziljska podružnica“ Slovenskega planinskega društva, je bil 18. januarja 1900 v Borljah v zahodnem delu Ziljske doline. Ta datum je hkrati rojstni dan sedanjega planinskega društva na Koroškem.

Piše LUBO URBAJS

Samo leto po ustanovitvi slovenske planinske organizacije na Koroškem so že odprli prvo planinsko postojanko – Korenovo kočjo na Zahomski planini.

Slovenski planinci pomemben činitelj v narodni obrambi

Z ustanovitvijo Slovenskega planinskega društva v Ljubljani leta 1893 se je zanimanje za planinstvo začelo hitro širiti po vsem slovenskem ozemlju. Nastale so številne podružnice, med njimi na Koroškem omenjena Ziljska podružnica. V istem času je na slovenskem ozemlju delovala cela vrsta nemških planinskih organizacij: pet sekcij Nemško-avstrijskega društva (Deutsch-österreichischer Alpenverein) – kranjska, mariborska, celjska, beljaška in tržaška –, Österreichischer Touristen Club in Naturfreunde, ki so si lastile naše gore. Markirale so nemške poti, gradile nemške kočje in tako slovenskim goram ustvarjale nemški videz. Zaradi te, Slovencev škodljive dejavnosti je imelo takratno planinstvo pomembno narodnoobrambno nalogo. Delo Slovenskega planinskega društva in njegovih podružnic je bilo sestavni del boja za ohranitev slovenstva. To delo sta častno opravila tudi Ziljska in pozneje leta 1907 ustanovljena „Koroška podružnica“.

Ustanovnega občnega zbora Ziljske podružnice pred 90 leti se je udeležilo 16 planincev. Za predsednika so izvolili deželnega oz. državnega poslanca Franca Grafenauerja iz Most pri Brdu, za namestnika Ivana Millioniga

pd. Korena iz Zahomca, za tajnika pa Alojzija Knafelca, navdušenega planinca, člana tako imenovanega „Slovenskega omizja“ v Beljaku. Ostali odborniki in člani so bili povečini iz Kanalske in Ziljske doline. Za sedež podružnice so si izbrali Bistrico na Zilji.

Preselitev v Celovec

Sčasoma se je delovanje Ziljske podružnice razširilo po vsej južni Koroški, zato je Knafelc predlagal, da sedež podružnice premestijo v Celovec in jo preimenujejo v Koroško podružnico, kar se je leta 1907 tudi zgodilo. Leta 1906 je Ziljska podružnica izgubila skoraj vse člane beljaškega „Slovenskega omizja“, ki so jih na predlog narodnih nasprotnikov premestili v Trst. To je bil vsekakor hud udarec za organizacijo, še posebno zaradi tega, ker je izgubila izredno delavnega Knafelca. Tega pa je k sreči kot tajnik in blagajnik nove Koroške podružnice

nasledil prav tako delaven in navdušen planinec dr. J. Oblak, odvetniški koncipient v Celovcu. Oblak je predvsem poudarjal pomembnost slovenskih napisov, češ da se tako manifestira življenjski slovenski tleh, na Koroškem pa se s tem še posebej povzdigne in utrdi narodnostna ideja in varuje narodnostni značaj planin.

S pričetkom prve svetovne vojne je Koroška podružnica SPD nehala obstojati. V plebiscitni dobi so potem krajši čas delovale še tri podružnice in sicer: Podružnica za Mežiško dolino (Pliberk), Belska podružnica (Velikovec) in Rožanska podružnica (Borovlje).

Obnovitev leta 1953

Šele po vojni leta 1953 so naši planinci obnovili slovensko planinsko organizacijo na Koroškem – SPD Celovec – v kateri je sedaj včlanjenih več sto planincev in ki se ponaša z lastno planinsko postojanko „Koča nad Arihovo pečjo“ na

Bleščeči.

Vendar je bila tudi dejavnost naših prednikov planincev obeh podružnic kljub maloštevilnosti (blizu 70 članov) izredna. Tako so na Zahomski planini že leta 1901 odprli planinsko postojanko – Korenovo kočjo in imeli v načrtu gradnjo naslednje planinske kočje v Zajzeri v Zahodnih Julijskih Alpah, za katero so imeli že kupljeno zemljišče. Veliko pozornost so namenjali gradnji in markiranju planinskih poti, ki so jih opremljali z dvojezičnimi kazipoti. S svojimi fotografijami so sodelovali tudi na fotorazstavah v Ljubljani in prirejali izlete (otvoritve Kadišnikove kočje na Golici leta 1905 se je udeležilo preko 100 Korošcev), skratka: kljub materialnim stiskam in maloštevilnosti so planinci obeh podružnic častno izpolnili svojo nalogo, tako da smo danes, ob 90-letnici rojstva naše planinske organizacije na njihovo delo res lahko ponosni.

Našim planincem ob njihovem visokem jubileju iskreno čestitamo in jim kličemo še na mnoga leta!

Starši – zahtevajte dvojezično spričevalo!

2. februarja se po šolah zaključijo prvo polletje. Delijo se spričevala. Tokrat je na dvojezičnih ljudskih šolah prvič možno, da učitelji na zahtevo staršev izstavijo dvojezično spričevalo!

Starši k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok, napišite zahtevo ravnateljstvu, ki naj jo vaš otrok odda razrednemu učitelju.

Ravnatelji lahko dvojezična spričevala za ljudske šole naročijo pri „Naši knjigi“ v Celovcu, Pavličeva ulica 5-7.

Mlada KEL: odstop podpredsednika in deželnega tajnika

Podpredsednik Tonej Starman in deželni tajnik Bernard Sadovnik sta na seji predsedstva Mlade KEL najavila svoj odstop. Vzrok za to je preobremenjenost v službi. Deželni tajnik Bernard Sadovnik je svoj odstop ocenil tudi kot politično pomemben za delo Mlade KEL. „Če je nekdo vključen že v stare strukture (KSOO), s tem lahko ovira nove revolucionarne poti Mlade KEL.“

Predsedstvo Mlade KEL je sklicalo klavzuro, ki bo 3. 2. 1990 v Tinjah. Tam se bo odločilo o vsebinskih težavah in o imenovanju novega deželnega tajnika ter podpredsednika.

„Mi in naša zgodovina“

(Nadaljevanje s 1. strani)

temo „Upanje in pričakovanje slovenske politike od 1918 do 1920“.

Prvo predavanje univ. docenta dr. Moritscha je pritegnilo zadovoljivo število udeležencev, predavatelj pa je predstavil teze o formiranju Slovencev v politični narod sredi 19. stoletja. Dejal je, da se je ob koncu šestdesetih in v začetku sedemdesetih let začela nacionalna politična mobilizacija Slovencev na širok in masovni način, medtem ko pred letom 1848 po njegovem mnenju ni mogoče govoriti o Slovencih kot političnem narodu.

Moritsch je v svojem referatu dodal, da je bil za Slovence pomemben politični faktor boj proti liberalnemu nemškemu mešanstvu, kriterij, na katerem se je razvila slovenska narodna identiteta, pa je bila poleg jezika katoliška cerkev. Njeni nosilci pa so bili v prvi vrsti duhovniki na podeželju.

Za Koroško oz. koroške Slovence usoden je Moritsch označil sporazum Madžarske in Avstrije oz. delitev monarhije na dve državi (na madžarsko in nemško) ter prevzem oblasti s strani liberalcev, ki so uvedli meščanske pravice ter delitev in odcepitve cerkve od države. S tem je šola postala državna, duhovniki so izgubili vodilni vplivni položaj, občine, okraji in deželni odbor so dobili popoln nadzor nad šolami in s tem tudi nad učenim jezikom. „Učitelj je postal agent liberalizma v deželi. S to potezo je odprl vrata široki germanizaciji na slovenskem območju Koroške“, je dejal dr. Moritsch in poslušalcem predstavil prehod v taborsko gibanje in s tem pravi začetek poti koroških Slovencev k političnemu narodu.

Predtem je predavatelj obravnaval dobo od revolucije l. 1848 do leta 1860, dobo neoabsolutizma, v kateri je pri Slovencih nastala zavest o skupnosti in tudi ideja o zedinjenji Sloveniji, ki je za kasnejši razvoj ustvarila bazo za politično uveljavljanje skupnih interesov. V ta čas spada poleg razvoja na skoraj vseh področjih, posebno na gospodarskem in upravnem, forsiranje slovenskega jezika v šolah („Na Koroškem nikdar ni bilo toliko slovenskih šol kot v času neoabsolutizma“) ter Concordat 1855, s katerim je duhovnik postal tudi državni predstavnik.

Posledica tega razvoja pa je bila narodna polarizacija med Nemci in Slovenci, ki se je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja še poglobila in potem privedla do že zgoraj omenjenih negativnih sprememb za Slovence v šolstvu in na drugih področjih. Slovenski narod pa je na ta nemškonačionalni pritisk med drugim na treh taborih glasno in množično zahteval ustanovitve zedinjene Slovenije. **I.L.**

Na ustanovnem občnem zboru Ziljske podružnice je bil za prvega predsednika izvoljen ljudski tribun koroških Slovencev, poslanec Franc Grafenauer, o katerem je dr. Jože Lukan, ki se je lansko leto smrtno ponesrečil v Karavankah, napisal disertacijo.

Drugi predsednik Slovenskega planinskega društva je bil od obnove društva leta 1953 do leta 1984 Lubo Urbajs, nato pa sedanjí predsednik Franc Kropivnik.

Bedenktag 10. Oktober 1990

Kein Grund zum Feiern – viele Gründe zum Bedenken

Vorschlag des Zentralverband slowenischer Organisationen, gerichtet an die österreichische Öffentlichkeit, die Kärntner Landesregierung und den Volksgruppenbeirat in Wien

Der Jahrestag des 10. Oktobers kann kein Fest des „Selbstbestimmungsrechts“ der Völker sein. War der 10. 10. 1920 dies für den einen Teil, so war er für den anderen die Verhinderung des Selbstbestimmungsrechts. Sein Resultat war in jedem Fall nicht nur die Abgrenzung gegenüber dem Süden (oder Norden), sondern auch eine Abgrenzung im Lande selbst. Der höchste damalige Landespolitiker Lemisch hat diese innerkärntnerische Abgrenzung und Grenzziehung zwischen den „nationalbewußten“ Slowenen auf der einen und der (deutschen) Heimat „treuen“ Bevölkerung auf der anderen Seite in feierlicher Form bekräftigt und dies mit einem gegen die slowenische Bevölkerung im Land gerichteten Germanisierungsprogramm verbunden. Dieses Programm hat für die Kärntner Minderheitenpolitik bis auf den heutigen Tag seine Gültigkeit – im Gegensatz zu den Versprechungen, die vor dem 10. 10. 1920 den slowenischen Bevölkerungsteilen Gleichberechtigung in Aussicht stellten. Den jüngsten Beweis dafür hat Landeshauptmann Haider mit seinen aggressiven Reaktionen auf den Entscheid des Verfassungsgerichtshofes über die Berechtigung zweisprachigen Unterrichts außerhalb des amtlich anerkannten zweisprachigen Gebiets geboten.

Wir meinen, daß in einem Europa, in dem die Grenzen durchlässig werden und fallen, kein Platz mehr ist für Feiern zu Ehren von Grenzziehungen. Beide Optionen waren im Jahre 1920 legitim, keine soll Anlaß bieten zu feiern, keine soll Anlaß bieten zu trauern.

Aus diesen Gründen schlagen wir vor, den 10. Oktober 1990 zum Bedenktag zu erklären, zum Tag der Auseinandersetzung mit der Geschichte. 1990 ist nicht nur das Jahr der Wiederkehr des Plebiszits 1920, sondern auch des 45. Jahrestages des Endes nationalsozialistischer Herrschaft. Darum soll bei der Planung landesoffizieller Veranstaltungen auch dieser Jahrestag berücksichtigt werden. Am 26. 10. 1990 soll als Höhepunkt der Jahresveranstaltungen ein gesamtösterreichisches „Fest der Vielfalt Österreich“ stattfinden. Die für die Feiern am 10. Oktober 1990 bestimmten finanziellen Mittel sollen für diesen Zweck verwendet werden; konkret bedeutet dies:

Die Wiederkehr des 10. Oktobers 1920 ist kein Grund zum Feiern. Von den tragenden deutschösterreichischen Kräften wurden die dem 10. 10. 1920 vorausgehenden militärischen und politischen Auseinandersetzungen als „deutscher“ Kampf bzw. als Kampf um Deutschland aufgefaßt; dies wurde von den führenden Personen des deutschnationalen Kärntner Lagers selbst hinreichend dokumentiert. Viele dieser Personen sind in der anschließenden Periode des Nationalsozialismus auf wichtigen Posten zu finden, so der Obmann des KHD Maier-Kaibitsch, der persönlich für die Ausiedlungspolitik der Nazis mitverantwortlich war. Die deutschnationalen Tradition der plebiszitären Kämpfe ging in die nationalsozialistische über. Diese Verbindung ist bis auf den heutigen Tag in ihrem Wesen ungebrochen. In der Ausformung nationalistischer Trennungspolitik deckt sie sich mit aktuellen rechtsextremen und populistischen Strömungen in Europa.

Wissenschaftliche Vor- und Rahmenveranstaltungen

Die Wiederkehr des 45. Jahrestages der Befreiung vom Nationalsozialismus am 8. Mai 1990 sowie die Wiederkehr des 70. Jahrestages der Kärntner Volksabstimmung sollen Anlaß für wissenschaftliche Grundlagenuntersuchungen und Symposien – möglichst mit internationaler Beteiligung – sein, wobei gegenwartsorientierte Themen eingebunden werden sollen. Folgende werden vorgeschlagen:

- Grundlagenuntersuchung: Ideologische Versatzstücke, Ansätze, Vorwegnahme und Manifestationen nationalsozialistischer Politik in Verbindung mit den plebiszitären Auseinandersetzungen 1918–1920.

- Grundlagenuntersuchungen: Persönliche und organisatorische Kontinuitäten deutschnationaler und nationalsozialistischer Politik von 1918 bis 1955.

- Symposium: Kärnten 1920 im Kontext der sich herausbildenden neuen Grenzen nach Ende des 1. Weltkriegs. Selbstbestimmungsrecht oder Verhinderung des Selbstbestimmungsrechts?

- Symposium: „Heimat schützen 1990“: Probleme und Möglichkeiten internationalen Umweltschutzes.

- Symposium: Europa der Sprachen, Kulturen und Regionen – Politik und Kultur zwischen Separation und multiethnischer Vielfalt.

„Wissenschaftlich-pädagogische Aktivitäten“

In Vorbereitung zum Oktober 1990 soll eine von fachlichen und wissenschaftlichen Vereinigungen gebildete Fachkommission sämtliche relevanten Unterrichtsmaterialien für Volks-, Haupt- und Mittelschulen mit dem Ziel untersuchen, Vorschläge an den Kärntner Landesschulrat und das Bundesministerium für Unterricht vorzubereiten, die zu einer Beseitigung der Mängel im vermittelten Geschichtsbild (Verharmlosung des Nationalsozialismus, Verschweigen von Fakten, Verhüllung der landesinternen Genese nationalsozialistischer aus deutschnationaler Politik, verquere Darstellung von Ursachen und Wirkungen, Disproportionalität im Vergleich zu Darstellungen des 10. Oktobers 1920 usw.) führen sollen. Die Fachkommission soll im Februar mit der Arbeit beginnen, Zwischenberichte der Öffentlichkeit zur Diskussion stellen und den Abschlußbericht Ende September der Öffentlichkeit vorstellen, unter anderem auch in gedruckter Form.

Fest der Befreiung

8. Mai 1990, Landesfeier anläßlich des Endes nationalsozialistischer Herrschaft mit Beteiligung aller Widerstandsverbände in Österreich. In Vorbereitung dazu gilt es vor allem, der Jugend Kärntens die Bedeutung des Widerstandskampfes als Grundstein für die Entstehung der 2. Republik nahezubringen. Mögliche

Formen: Zeitzeugenberichte in den Schulen, Broschüren.

Ausschreibung eines Preises

für „mutige interkulturelle Tat“. Aus Landes-, Bundes- und Privatmitteln wird ein Preis ausgeschrieben für eine „mutige interkulturelle Tat“ im Jahre 1990. Der Preis wird für künstlerische, politische oder andere Leistungen vergeben, die beispielgebend sind für das zweisprachige Zusammenleben in Kärnten. Preisverleihung am 26. Oktober, im Rahmen des „Festes der Vielfalt Österreich“.

Projektausschreibungen

zum Thema „Zusammenleben gestalten, Vergangenheit aufarbeiten, Europa der Sprachen, Kulturen und Regionen vorbereiten“, getragen von politischen, kulturellen und fachlichen Vereinigungen. Motiviert werden sollen Autoren, Journalisten, Komponisten, Schauspieler, Verlage, wirtschaftliche Betriebe und Sportler. Die realisierten Projekte werden, sofern es möglich ist, beim Fest am 26. Oktober vorgestellt.

10. oktober 1990: Bedenktag

Landesweite Gemeindeveranstaltungen unter folgenden Arbeitstitel: „1920 wurden Grenzen gezogen – 1990 sollen sie abgebaut werden“. In zweisprachigen Gemeinden Entwicklung von Ideen für das zweisprachige Zusammenleben in der Gemeinde: Was steht dem im Wege? Wie sollen Hindernisse beseitigt werden? Alle Vereinigungen, die am Thema interessiert sind, werden zur Mitarbeit eingeladen.

26. oktober 1990: „Fest der Vielfalt Österreich“

Gegenwartsorientierte gesamtösterreichische Kulturveranstaltung, bei der die künstlerische Auseinandersetzung mit Fragen des Zusammenlebens der ethnischen Gruppen in Österreich im Vordergrund steht. Das Programm soll auf die Jugend ausgerichtet werden und im künstlerischen Ausdruck möglichst vielfältig sein. Vorstellung der geförderten Projekte, Preisverleihung für „mutige interkulturelle Tat“. Verabschiedung eines Manifest des Zusammenlebens. Eingebunden: Alpe-Adria Friedensfest.

Alternativa proti nacionalizmu!

Ali na Koroškem zmorem alternativo proti nacionalizmu (trostrankarski dogovor, narodnostno ločevanje, nenehni „narodnostni bolj“)? Ali obstaja kakšna alternativa asimilaciji na eni in getoizaciji manjšine na drugi strani? Kaj meni Zelena alternativa o „kulturi sožitja“? Kam plove „slovenska politika“?

Na pogovor o teh vprašanjih so 14. januarja vabili trije sodelavci Zelene alternative na Koroškem (dr. Brugger Sepp, H. P. Lesjak in dr. Messner Jože) v Drabosnjakov kulturni dom na Kostanje. Odzvalo se je več kot trideset ljudi.

Pogovor je tekkel več ur. O enem so si bili diskutanti kar kmalu enotni: politika narodnostnega ločevanja ne ustreza življenjskim potrebam ljudi v dvojezičnem delu Koroške, ne kjerkoli drugod. Prav v času zblíževanja evropskih narodov, ko državne meje postajajo vse bolj prepustne in se oblikuje odprt prostor regionalnega sodelovanja, so vse oblike narodnostnega, jezikovnega ali kulturnega ločevanja ne smo neživljenjske, temveč tudi brezupno zastarele.

Prav na Koroškem je ta „poslednja oblika nacionalizma“ prebivalstvu v dvojezičnem delu dežele vsilila šolsko ureditev, ki temelji na jezikovnem ločevanju otrok. Zadržanje slovenskega poslanca v parlamentu Smoleja je povzročilo hude razprtije ne le v vrstah slovenske politike, temveč tudi v zelenem gibanju na Koroškem in v Avstriji. Gibanje za ohranitev skupne šole se je mahoma znašlo v situaciji, da se je en del slovenske politike (vodstvo NSKS in KEL) odločil za bolj ali manj prikrito sodelovanje s tremi strankami v deželi. Strategija ločevanja je naša zagovornike tudi med slovenskimi organizacijami in tako direktno posegla še v slovenske vrste.

Zeleni alternativci se je v takšni situaciji nujno zastavilo vprašanje o vsebini in smeri tako imenovane „manjšinske politike“ – ki se mora odločiti med politiko narodnostnega ločevanja in politiko oz. kulturo dvojezičnosti in sožitja. Ta diskusija je vsaj po zadnjem kongresu Zelenih v Gmündnu odprta in se bo nadaljevala do naslednjega zveznega kongresa ZAL. Po tej poti se bo prav gotovo dalo popraviti škodo, ki jo je utrpela tudi Zelena alternativa prav ob sklepanju ločevalnega šolskega zakona. Vsi, ki jim je za odprto in demokratično razpravo o vsebini politike sožitja, so vabljeni, da se v ta dialog vključijo. Delovni krožek „manjšine“ se bo znova srečal že v soboto, 20. januarja ob 11. uri v dijaškem domu Mohorjeve, 10. Oktoberstraße, v prvem nadstropju.

**HEUTE
IM**

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Cerkveni mešani pevski zbor iz Sveč je navdušil z ubranim petjem

Koncert z inovativno glasbo

Sobotni novoletni koncert v Šentjanžu v Rožu, ki ga je priredilo tamkajšnje slovensko prosvetno društvo, je bil brez dvoma zanimiv glasbeni dogodek. Tamburaše, ki jih uspešno vodi Ivana Stefaner-

Weiss, poznamo po igranju starih, že pozabljenih tamburaških skladb in seveda tudi novih priredb, s katerimi se je ansambel izkazal tudi tokrat.

Prijetno je presenetil cerkveni mešani zbor iz Sveč;

pod vodstvom prof. Antona Feiniga je zapel nekaj znanih koroških narodnih pesmi ter priredb Pavla Kernjaka. Glasovi so bili čisti in ubrani, posebno prijetna pa sta bila glasova solistov Zerzerja in Feiniga.

Posebno doživetje sobotnega koncerta pa je bil nastop Gabriella Lipuša in Günterja Lenarta iz Celovca. Izvedla sta spored svojih priredb oz. skladb. Čeprav je bilo občinstvo sprva nekoliko skeptično, sta gosta že po prvi izvedeni točki osvojila vse njihove simpatije. Njun nastop je bil zares pravi kontrapunkt klasični tamburaški in zborovski glasbi, kajti Gabriel Lipuš v svojih kompozicijah ubira povsem novo pot interpretacije besedil Kajetana Koviča, Toneta Pavčka, Ivana Cankarja in drugih. Svoje kompozicije tudi sam poje in spremlja z modernim elektronskim klavirjem. Tudi Günter Lenart iz svojih instrumentov izvablja razburljivo jazz-glasbo. Kot je znano, oba sodelujeta v ansamblu Plevel, ki se s svojo glasbo uspešno uveljavlja v svetu moderne glasbe.

Večer je s humorističnimi vložki popestril dr. Tomaž Partl.

Gabriel Lipuš in Günter Lenart med nastopom

Posvet SPZ

Slovenska prosvetna zveza bo imela jutri (ob 14.30 uri) v kulturnem domu Danice v Šentprimozu posvet za člane njenih odborov in predsednike krajevnih društev.

Udeleženci se bodo najprej porazdelili v posamezne delovne krožke, na plenarnem delu posveta pa bodo razpravljali o poročilih krožkov in sprejeli smernice za bodoče delo.

Ob koncu pa bo predstavitev dramatizacije romana Prežihovega Voranca „Požagnica“. Predstavila jo bosta avtor Vladimir Kocjančič in Peter Militarov in ob tem spregovorila tudi o zamisli za njeno uprizoritev na prostem v Spodnjih Vinarah.

France Merkač in Rezika Iskra sta, kot smo že poročali, otrokom predstavila svoje nove igre s kartami. Tudi igro Kokolino smo že predstavili. Rezika Iskra je izdala kar troje takih iger, katerih namen je otrokom približati slovenski jezik.

Rezika Iskra je avtorica besedil na kartah, naslikal jih je akademski slikar Tone Rački, izdal pa Grega Stušek v Ljubljani. Pri tem gre za tri igre in sicer: Slikovna preproga, Zmaj kvartet in Letni časi, vse pa omogočajo spoznavanje glagolov in povedi. Vsi trije kompleti kart stanejo 500 šilingov, lahko pa jih kupite tudi posamično, njihova cena pa je 250, 180 oz. 120 šilingov. Na sliki otroci in starši med igro Pri Joklnu v Celovcu.

Ogrožene so tudi koroške mlekarne

CELOVEC. – Zdaj zaradi orientacije za pristop Avstrije k Evropski skupnosti vzdihujejo že tudi koroške mlekarne. Tudi v primeru, če bi se združilo vseh pet koroških mlekar (Celovec, Spital, Šentvid, Wolfsberg in Velikovec), bi šele skupno dosegle šele velikost majhne mlekarne v ES. Vsaka posamezna mlekarne že sedaj ne dosega tolikšne kapacitete, ki bi ji po spremembi pravilnika mlekarskega trga zagotavljala subvencije za višje transportne stroške ali pa izravnalne prispevke za maslo, skuto ali sir. Zdaj je v škripcih

tudi predsednik koroške kmetijske zbornice Deutschmann, ki sicer zatrjuje, „da se lahko ohranijo tudi manjše mlekarne, če dobro gospodarijo“, ki pa mora tudi že priznati, da bodo – če sploh – koroške mlekarne lahko „preživele“ le, če se bodo združile in si razdelile proizvodnjo posameznih mlečnih izdelkov.

Zlonamerni očitki

KOSTANJE. – Čeprav je Joži Markowetz šele kratek čas novi provizor na Kostanjah, je že postal tarča napadov nekaterih nemškutarjev, ker je v cerkvi molil „Oče naš“ tudi v slovenščini. Taki očitki so dejansko zlonamerni in izražajo narodno nestrpnost raznih skrajnežev. S tem, da Joži Markowetz skrbi tudi za enakopravnost slovenščine kot obrednega jezika, izpolnjuje namreč le svojo nalogo, da je duhovnik za vse ljudi.

Javno merjenje..

PODKLOŠTER. – Prebivalci občine Podklošter bodo že v doglednem času imeli možnost, da bodo na javnem merilcu lahko razbrali stopnjo onesnaženja zraka, ki jo povzroča podjetje BBU v Ziljici. To je sporočil deželni referent za zaščito okolja Herbert Schiller po razgovoru z odgovornimi predstavniki podjetja. Ta projekt je vsekakor tehnično izvedljiv, o podrobnostih pa se bodo domenili še te dni.

Schiller se je nasploh izrekal za zvišanje deželnih sredstev za varstvo narave. S tem želi podpreti ureditev biotopov in nakup zemljišč, ki so potrebna zaščite.

Direktor Hermann Germ odšel v pokoj

S pričetkom šolskega leta 1989/90 je šel direktor glavne šole Pliberk Hermann Germ v zaslužni pokoj. Glavno šolo Pliberk in njej priključeni politehnični letnik je vodil 20 let. Svoje delo je vedno opravljal vzorno in med učenci kot tudi učitelji je bil zelo priljubljen. Otrokom je bil dober učitelj, željam in problemom svojih učiteljev pa je vedno znal prisluhniti. Veliko razumevanje, ljubezen in potrpljenje so bili osnovni faktorji njegovega dela.

Slavja, ki so ga priredili učitelji svojemu ljubljenu „šefu“ v slovo, se je udeležila cela vrsta pomembnih osebnosti iz občine Pliberk ter od deželnega šolskega sveta. Otroci so v ta namen pripravili lep kulturni program v

obeh deželnih jezikih. Župan Janko Pajank ter inšpektorja Thomas Miklau in Franz Wiegeler so se dir. Hermanu Germu zahvalili za požrtvovalno delo v prid mladine in v svojih nagovorih predvsem poudarili njegove prispevke za mirno sožitje obeh narodov na Koroškem, za knjige, ki jih je izdal, in za njegovo izvenšolsko delo na kulturnem področju.

Želimo mu še mnogo zdravih in zadovoljnih let v krogu svoje številne družine.

OGLASI

Najamem kmečko hišo na dvojezičnem ozemlju. Ponudbe na uredništvo Slovenskega vestnika, šifra „Kmečka hiša“.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek 19. 1. 20.00	KSSŠ Dunaj	DISKUSIJA O ANKETI o slovenskih časopisih na Koroškem s posebnim poudarkom na „Naš tednik“ in „Slovenski vestnik“	KSSŠ Dunaj
Petek 19. 1. 20.00	Kulturna taberna Pri Joklnu v Celovcu	Branje: POKRŽNIKOV LUKA – Janko Messner bere iz svojih del	Kulturno društvo Pri Joklnu in SPZ
Ponedeljek 22. 1. 19.30	Dom prosvete v Tinjah	SLOVENSKA DRUŽBA NA KOROŠKEM v zadnjih desetletjih pred razpadom Avstro-Ogrske. Predava: dr. Walter Lukan.	Sodalitas
Ponedeljek 22. 1. 20.00	Europahaus Reitschulg. 4. Celovec	ČAS JE MNOGO PREVELIK iz serije prireditve Kontrapunkte. Celovski ansambel predstavlja pesmi in besedila Ericha Kästnerja. Nastopa: Peter Raab in Peter Holub	
Ponedeljek 22. 1. 17.00	Mladinski dom SSD, Celovec	OBČNI ZBOR MLADEGA RODA Po občnem zboru okvirni spored: Ustvarjalne prvine v vzgoji in izobraževanju. Sodelujeta pesnica Svetlana Makarovič in slikar Božo Kos. Po sporedu družabno srečanje.	Društvo „Mladi rod“
Torek 23. 1. 19.00	Tischlerjeva dvorana Slomškovega doma Celovec	PODELITEV XI. TISCHLERJEVE NAGRADE Sodelujeta: Otroški zbor in MoPZ iz Škocijana	NSKS, KKZ
Ponedeljek 22. 1. 19.00	Hotel Rutar v Dobri vasi	GOSPODARSKO ZBOROVANJE Vabljeni podjetniki, gospodarstveniki, poslovodje, prostopoklicni in občinski odborniki, ki govorijo slovensko	Gospodarska zveza
Ponedeljek 22. 1. 19.00	Slomškov dom Mohorjeve v Celovcu	„KAJ JE EVROPA PUSTILA NA FILIPINIH“ Skriptično predavanje Ivana Korena iz Ljubljane	KDO
Ponedeljek 22. 1. 19.30	Farna dvorana v Šmihelu	ODPADKI – PREPREČEVANJE ODPADKOV – PRAVILNO NAKUPOVANJE“	KPD Šmihel
Četrtek 25. 1. 20.00	Evropska hiša Reitschulg. 4 v Celovcu	DISKUSIJA NA TEMO JEZIK-MEJE/ SPRACH-GRENZEN Diskusijo vodi dr. Reginald Vospemnik	KDO Akademikerverband
Petek 26. 1. 20.00	Dom sindikatov v Celovcu	GIMNAZIJSKI PLES Igra ansambel ŠOK iz Slovenije; v prvem nadstropju diskoteka	Maturanti slovenske gimnazije
Sobota 27. 1. 20.00	Kulturni dom v Šentprimožu	PONOVITEV SATIRIČNE KOMEDIJE „SAMOMORILEC“	SPD Danica

RAZSTAVE

Dunaj

– **Delovna skupnost Oman-Wiplinger**, – Rasumofskygasse 22, Musilova hiša – Valentin Oman, slike iz cikla Plešivec, Pariškega in Primorskega rekviema in iz novega cikla Dunajski mrtvaški ples.

Celovec

– **Deželna galerija** – Hans Staudacher, slike – razstava je odprta do 28. 1. – **Galerija v avli celovške univerze** – grafična dela Giuseppeja Ziganiasa – razstava je odprta do 19. 1. – **Galerija v knjigarni Mohorjeve** – razstava slik, grafik in kipov dijakov Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. – **Kulturna taberna Pri Joklnu** – Evgen Bavčar – Onkraj vidnega, črno-bele fotografije.

Tinje

– **Galerija Tinje** – Hanzi Čertov, skulpture iz lesa.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1									
2									
3									
4					●				
5					●				

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 17. 1. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,70	12,30
za 1 angleški funt	£ 19,15	20,15
za 100 franc. frankov	f 201,00	211,00
za 100 ital. lir	Lit 0,915	0,965
za 100 dinarjev	DIN 85,00	115,00
za 100 švic. frankov	sfr 778,00	802,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 614,50	632,50
za 100 nemških mark	DM 694,00	712,00

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

4 šestice	6.609.231.-	15 dvanajstic	181.344.-
9 petic z dodatno štev.		323 enajstic	4.210.-
	567.220.-	3580 desetec	379.-
689 petic	11.113.-		
32.689 štiric	312.-	13 stav	90.414.-
492.638 trojk	25.-	2 jokerja	1.520.803.-

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser StraBe 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za pensioniste 310 din.).

Križanka

VODORAVNO: 1.

država, na katero mejita tudi Avstrija in Jugoslavija; 2. usahnitev telesne moči zaradi bolezni ali starosti; 3. babica /dve besedi/; 4. ime slovenskega pesnika Pavčka – veliko rusko slano jezero; 5. moško ime, ime mnogih skandinavskih vladarjev – pogorje v zahodni Bolgariji;

NAVPIČNO: A. ime več slovenskih krajev; tudi industrijski del Ljubljane; **B.** starejša ameriška filmska igralka /Mary/; tudi znana znamka cigaret; **C.** deli rok; **D.** pramen svetlobe; **E.** grobo orientalsko domače sukno; tudi ime nekdanjega politika Ebana; **F.** zaničljiv izraz za slabega pesnika, rimač; **G.** partizansko ime Djura Pucarja; **H.** muslimansko moško ime / na primer sarajevskega pevcu Montena/ **I.** vzpetina v bližini Beograda s televizijskim stolpom

sestavil Jože Petelin

Smučarski tečaji za najmlajše

V semestralnih počitnicah (od 3. do 10. februarja 1990) bo koroški deželni mladinski sekretariat tudi letos priredil smučarske tečaje za otroke. Za začetnike od šestega do štirinajstega leta starosti bo tečaj v Podnu pri Serajniku, za ves teden pa bo stal 1750 šilingov. Za nekoliko boljše smučarje prirejajo tečaj na Verditzu in v Innerkremsu, cena pa je ista. V ceno so vključeni stroški za prevoz, prenočevanje, varstvo, žičnice ter prehrano.

Prijave sprejema deželni mladinski sekretariat v Celovcu, Völkermarkterring 29, telefon 0 463/536-30522.

Ivan Dolenc

Za dolar človečnosti

Vedno jasneje sem uvideval, da bom čimprej moral stakniti delo z večjim zaslužkom. Spomnil sem se tistega rudnika zlata v Lynn Laku in vseh tistih zgodb o gozdu, kjer se priseljenec lahko naglo dokopljje do večje vsote dolarjev.

Na glavni aveniji sem po treh tednih stopil v trgovino s pisarniškimi potrebščinami in si tam za pet dolarjev naplačila kupil rabljen pisalni stroj znamke „Remington“; veljal je petnajst dolarjev in še nekaj centov. Na tem stroju sem potem pisal

pisma na razne naslove tvrdk, ki sem jih našel v winnipeških dnevnikih. Ker je bilo že v maju, sem bil prepričan, da bom imel srečo do meseca junija. Nekja časa sem pozorno bral razpis za učitelje v indijanskih šolah na visokem severu Manitobe. Pa mi je Dan v hiši nekega dne pokopal vse moje upe, ko je rekel, da bi moral za tiste šole bivati vsaj leto dni v tej provinci.

Nemiru, ki me je vsega prevzel v tej veliki začasnosti, kar sem takrat počenjal, pa se je na lepem pridružilo

še nekaj večjega in hujšega. Začela me je pestiti velika samota. Občutil sem jo v sobi, pri delu, na cesti – povsod, kamor sem se obrnil. Samo pri Kitajcu Čanu in v Oak Laku pri Dušanu in njegovi ženi sem se vsaj začasno otresel te svoje mōre. Toda te ljudi sem videl samo enkrat v tednu, preostali čas pa sem preživel sam s seboj.

Dolge ure sem prelažal v sobi na kavču in gledal pod strop. Vse je bilo mahoma tako prazno okrog mene, da v teh trenutkih še pametne misli ni bilo na obisk. Strmel sem v prazno in kadil cigareto za cigareto. Buljil sem skozi okno, kot da bi koga pričakoval, cesta pa je bila prazna kot zmeraj, in tako vsak dan, teden za tednom. Od časa do časa sem se prebudil iz te svoje hude omame in si skuhal kavo. In potem sem pil kavo, si umil skodelico in spet pil kavo. Jasno mi

je bilo, da se seli vame obup. Obup s konca poti, ki pa je v resnici spet samo novi začetek. Spomnil sem se ljudi iz Winnipega, ki so mi govorili o strašni samoti, ki tukaj muči priseljenca. Zdaj sem razumel, da jo mesita vsakdanja prerijska puščoba in popolna nesmiselnost, ki jo poraja začarni krog dnarskega priseljenca. Vsemu je manjkala človečnost. Zeleni dolar in beli kruh z maslom zadošujeta samo praznim bedakom. Najti si moram še kaj drugega, in to čimprej, dokler me ne pogoltne in ne ohromi ta praznosta do kraja...

Pred koncem koledarske zime sem na naslov „Sloge“ poslal tiste svoje „PRISE-LJENČEVE POBOŽNE ŽELJE“ in jim pripisal na stroju še naslednje odstavke:

„Želel bi si, da kanadska vlada ne bi več dovoljevala vselitve evropskim družinam z več kot enim otrokom, ki ne

prinesejo s seboj polnih žepov denarja.

Njihovo življenje tukaj je prva leta tako žalostno in poniževalno, da se človeku, kadar gleda nanje, trga srce.“

Želel bi si vsak dan poln stolpec oglasov, kakor je bil tisti, ki je naznanil, da si nekdo želi „delo z manj prihodnosti in več sedanjosti.“

Ko bi ljudje pri listih pogostejše naročevali take oglase, bi iz časnikov morda kmalu izginile tiste načičkane ponudbe z „bleščečimi možnostmi“ za prihodnost.

Tisti mladi poročeni mož, ki je plačal omenjeni mali oglas, je prav gotovo grenko zapravljal svojo mlado sedanjost za delodajalčevo – jutrišnjo blagajno.“

„Želel bi si od tukajšnjega novega življenja kaj več, kot pa zgolj kruh in streho nad glavo.

(dalje prihodnjič)

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
PE 19. 1.	9.05 Pustolovščine družine Metzger; 10.30 Velika reč pri Brinksovih; 13.55 Princ Eisenherz; 15.30 Otroški spored; 18.30 Lepotica in moški z levjim obrazom; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Stari; 21.20 Dinastija – Denverjev klan; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Za ljubitelje filma; 22.45 Ples vampirjev; 0.25 Aktualno; 0.30 Simon Templar.	15.40 Šport; 16.40 Leksikon umetnikov; 16.45 Hotel; 17.30 Družina človek; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Knoff-Hoff-show; 21.00 Medium; 21.20 Zadeva: New York; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.50 Dediščina polnočnih otrok; 0.25 Potujoči rak.	9.00 Počitniški spored: Risanka; Smrkci; Sladoled za plesalce; Sokoli; 10.30 Dolga in ravna proga; 12.10 E. Reitz: Domovina; 15.25 Teleski '90; 16.45 Tednik; 17.50 Spored za otroke: Pojdi nekam, ne ve se kam; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 21.15 Ulice San Franciscas; 22.10 Dnevnik; 23.10 Cesta, ital. film.	
SO 20. 1.	9.05 Pustolovščine družine Metzger; 11.00 Dediščina Guldenburgovih; 14.05 Dragulji 7. kontinenta; 14.30 Izgubljen v haremu; 15.30 Spored za otroke; 8.30 Šport; 19.00 2x7 – sedem dni sporeda na 2 kanalih; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Rudi-Carell-show; 23.30 Aktualno; 23.35 Zorro proti Macistu; 0.55 Poročila; 1.00 Ekstremi.	11.30 Šport, smučanje; 15.10 Leksikon umetnikov; 15.15 Vaša glasbena želja; 17.00 Draga družina; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.00 Magazin Alpe-Jadran; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Enrico Fermi – v objemu atoma; 2. del; 21.35 Športna reportaža; 22.05 Aktualno; 22.10 Srčni list; 22.35 X-Large specialno; 23.20 Srce je adut.	9.00 Radovedni Taček; Govorica telesa; 9.20 I. Zorman: Storžkovo popoldne; Ciciban, dober dan; 9.55 Maribor – SP, veleslalom (ž); 11.40 Pojdi nekam, ne ve se kam; 11.55 Mladi Sherlock; 12.20 Po sledi ptice Dodo; 13.20 SP, veleslalom (ž); 14.00 Lassie; 16.55 Košarka; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 20.20 Žarišče; 21.00 Kolo sreče;	Ples vampirjev – film R. Polanskega Petek, 19. 1. 1990, TV A1, 22.45 – Roman Polanski je s svojimi razburljivimi filmi večkrat opozoril nase. Tokrat nas bo razburil – ali zabaval – s filmom Ples vampirjev, ki ga je režiral in v njem tudi sam igra glavno vlogo. V filmu med drugimi nastopa tudi znana igralka Sharon Tate.
NE 21. 1.	9.05 Križ s cerkvijo; 10.30 Obzornik; 11.00 Tiskovna ura; 13.30 Paradiž živali; 14.00 Penzion Schöller; 15.30 Spored za otroke; 17.50 X-Large; 18.30 Lepotica in moški z levjim obrazom; 19.15 Loto: žrebanje; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 50 let tekovanja na Hanenkamnu – gala; 21.55 Agripina; 0.30 Aktualno.	9.05 Kulturni obzornik; 9.25 Šport, SP-slalom (ž); 14.00 Dober dan, Koroška; 14.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 Kraj zločina; 21.20 Aktualno; 21.55 Reklamo so mu muha; 23.30 Simon Templar; 0.15 Šport.	8.50 Otroška matineja: Živ žav; Pika Nogavička, Nanizanka, 18/21. 9.25 SP, slalom (ž); 10.20 SP slalom, (m); 11.30 35 let ansambla štirje Kovači; 12.00 SP, slalom (ž); 12.50 SP, slalom (m); 14.55 Križkraj; 16.30 Dnevnik; 16.45 Kraljeva končnica; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Žarišče; 20.50 Miroslav Krleža: Glembajevi; 21.45 Zdravo.	
PO 22. 1.	9.05 Pustolovščine družine Metzger; 10.30 Reklamo so mu muha; 14.20 Batman; 14.45 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Lepotica in moški z levjim obrazom; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Hunter; 2.00 Pogledi s strani; 22.10 Intervista; 23.55 Aktualno; 0.00 Simon Templar; 0.45 Poročila.	16.55 Leksikon umetnikov; 17.00 Hollywood, Hollywood; 17.30 Lindenstrasse; 18.00 Bavarsko sodišče; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Paradies; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Telo – duh – zavest; 23.25 Božje ljudstvo na pohodu; 0.40 Poročila.	9.00 Počitniški spored: Risanka; 9.10 Smrkci; Sokoli; Dekan; Risanka; Lolek in Bolek; 16.30 Dnevnik; 16.45 Mozaik; 18.10 Spored za otroke: Radovedni Taček; Miti in legende; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Žarišče; 20.35 M. Pletl-S. Jovanov: Otroški bič; 22.00 Osmi dan; 22.45 Dnevnik; 23.05 Človek in glasba.	Cesta – film F. Fellinija Petek, 19. 1. 1990, TV LJ 1, 23.10 – V ciklu filmov Federica Fellinija, mojstra italijanskega filma, bo RTV Ljubljana tokrat predvajala film Cesta, žalostno zgodbo o preprostem grobijanskem cirkuškem artistu.
RADIO KOROŠKA 18.10–19.00		Dober dan, Koroška Spored za 21. 1. 1990, ob 14.00, TV A2		
Petek, 19. 1. Koroški liki Jezikovni pogovori Dvojezična komunikacija Sobota, 20. 1. Od pesmi do pesmi – od srca do srca Nedelja, 21. 1. Dobro jutro na		● Otroški popoldan Pri Joklnu ● Tischlerjevega nagrada: univ. prof. dr. Erich Prunč ● Po dolgih letih mladi spet na odru v Dobri vasi ● Svetovnoznani pantomimik v otroškem vrtcu SŠD ● Mladi šentjanski smučarji med najboljšimi v deželi ● Video-klip		
Koroškem 6.30–7.00 Duhovna misel 18.10–18.30 Dogodki in odmevi Ponedeljek, 22. 1. „Kaj mi sami prispevamo k uredništvu naših pravic?“				

TRIBUNA BRALCEV
P. n.
SLOVENSKI VESTNIK
Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEČ

Kakšna slovenska firma pa je to?

Predlanskim se je v Borovljah ustanovila slovenska firma. Iskali so podjetje in sposobne delavce. Ker imam 14-letno prakso na področju ključavničarstva, so rade volje sprejeli tudi mene.

Delati smo morali vedno pod hudim časovnim pritiskom, saj smo bili terminsko vezani izdelati v kratkem časovnem roku toliko vodnih in čistilnih naprav. Tako so se zanemarjali vsakršni varnostni ukrepi, v končnem seštevku je štel in še šteje edino profit.

Tako je bilo tudi 9. novembra lani, ko sem moral delati z žerjavom in sem nehote zadel v zidarski oder. Popustili so mi živci in v tej zbežanosti sem odšel domov, tudi iz protesta, da ni nobenih varnostnih ukrepov. Drugi dan pa sem že dobil odpoved.

Natančno vem, da je bil pravi vzrok drugje. Moj neposredni mojster – Haiderjev navijač – kot mojster ni na pravem mestu, ker ima v praktičnem izvajanju pri izdelavi teh naprav velike težave. Tudi ni sposoben vodenja. Očitno mu ni bilo po volji, da sem se pri izdelovanju teh naprav

vsekakor bolje spoznal kot on, očitno mu tudi ni bilo všeč, da sem zaveden Slovenec. Pozneje sem zvedel, da je firma odpovedala službo tudi kuristru inženir. Popotniku, ki je bil najbolj pravičen in odkrit do vseh, kar lahko potrdijo delavci. Za vse te dileme v tej firmi odgovarja predvsem še Tone Starman iz Spitala.

Samo še v pojasnilo: „Koreko“ je firma, pri kateri so s 15 odstotki sodelovali Mohorjeva družba iz Celovca, z vsak po 5 odstotki pa osebno še dr. Koren, ki je obenem poslovođa te firme, mag. Warasch in dr. posl. Smolle. Tle slovenski gospodarji ne vedo, kaj vse se dogaja v tej firmi?

Ob vsem tem pa sem zaskrbljen nad tem, kako naši slovenski gospodarstveniki ravnaajo s tistimi, ki so praktično usposobljeni in angažirani, poleg tega pa še zavedni Slovenci.

Sam pa bom moral najti delo spet pri kakšni nemški firmi.

Razočarani nekdanji delavec v „slovenski“ firmi KOREKO,

Matevž Mischkulnig, ml.
Branča vas 2a, Bilčovs

Odprto pismo slovenskemu oddelku ORF

Z ogorčenjem in razočaranjem sem sledil prispevku „za naše najmlajše“ v oddaji „Dober dan, Koroška“, dne 14. 1. 90. V tem okviru ste skušali iz fragmentov spodletelih posnetkov zmečkati rekonstrukcijo šmihelske lutkovne predstave „Zgodba o levi goski“. Slabe posnetke, ki so nastali v pičli uri, izključno za poročilo in ne za prispevek, vam je uspelo tako nerodno prirediti, da vaš produkt otroka poneumlja, ker igri jemljete osrednjo

Glasnost in perestrojka

žal še nista prodrli do uredništva Našega tednika. Na nedavno Haiderjevo izjavo, da je bil svojčas sklenjen „dogovor s krščanskimi Slovenci“ v šolskem vprašanju in javno postavljeno zahtevo po objavi teh tajnih dogovorov, je namreč reagiralo užaljeno in se skušalo izmazati na žurnalistično nečeden način s tem, da so pri tem paktu menda sodelovali tudi drugi, ki pa jih jaz slučajno nisem videl.

Vendar moje vprašanje ni bilo, kdo je (tudi še) sodeloval pri tem dogovoru, marveč kaj in kakšna je vsebina dogovora?

Odgovorite na to vprašanje! Naš cenjeni bivši učitelj ruščine in ravnatelj je slične bojzljivce klical na odgovor s pozivom „Junaki v zajčji koži, na dan z resnico!“ Isto ponavljam Vam.

dr. Miran Zwitter, Celovec

izpoved in ritem. S tem ste predstavili razčetrverili in jo skušali spet sešiti. Jasno, da je taka predstava mrtva. Uvodne besede napovedovalke tega problema niso rešile, temveč še zaostrele. S tem ste lutkovno skupino KPD Šmihel postavili v luč malomarne in do otroku neodgovorne skupine. To je le nekaj misli, ki me tiščijo v prsih. Vzroke za to polomijo vidim v neresnosti, in nepristojnosti urednika, v neobvladanju slovenskega jezika s strani tehnične ekipe in v pomanjkanju prispevkov za slovensko oddajo, zaradi česar se v to 30-minutno klopado slepi tudi filmski odpad. Verjetno bo potrebno, da v bodoče vzamete vaše odgovorno delo bolj resno in se pred in po snemanju pogovorite z izvajalci.

Pozdravlja vas
Štefan Merkač, Gradec

Brez sramu...

Preteklo nedeljo smo v tv-oddaji „Dober dan, Koroška“ videli zanimiv prispevek. Naši cariniki na avstrijski strani Ljubelja so našemu rojaku v carinskem postopku odgovarjali v lepi slovenščini. V ponedeljek po oddaji sem se za kratek čas mudil v Sloveniji. Vračal sem se preko Ljubelja in pred carinarico na avstrijski strani je slučajno stal isti mladi carinik, ki je dan poprej pred televizijo govoril tudi slo-

Was für ein Geschenk?

„Der Kärntner“ (Mitteilungsblatt des Kärntner Heimatdienstes Nr. 12) zu einer öffentlichen, zweisprachigen Handelsakademie:

Wir sind gegen GESCHENKE an die Slowenen auf Kosten der österreichischen STEUERZÄHLER

Auch Kärntner slowenischer Sprache sind österreichische Steuerzahler!

Seit wann ist eine Ausbildungsstätte für österreichische Schüler (auch slowenisch sprechende sind das) ein Geschenk?

Weshalb stellt man Inländer andere Sprache immer wie unberechtigte Ausländer hin?

Gösta Maier, Wernberg

vensko. Nagovoril sem ga v slovenskem jeziku, ga pohvalil za nastop v naši oddaji. On pa je zardel, ker je čez noč pozabil, da zna tudi slovensko. Nevoljen je pregledal avto. Poslovil se je z neprijaznim „Auf Wiedersehen!“, jaz pa z „Na svidenje!“
Dragi mladi carinik:
Upam, da bo tudi pri nas na Koroškem kmalu napočil čas, ko se ti ne bo treba več sramovati, da obvladaš dva jezika. „Na svidenje!“ „Auf Wiedersehen!“ „Ciao!“
Jožko Wrolich, Loče

od
vse povsod

Prvo cepivo proti aidsu?

Družba Microgenesys Inc. je sporočila, da je proizvedla eksperimentalno cepivo proti aidsu, ki spodbuja obrambno moč organizma, okuženega z virusom te bolezni. Cepivo vaxsyn hiv-1 so pridobili z metodami genetskega inženiringa in spodbuja obrambni odziv organizma predvsem pri tistih okuženih, ki še nimajo znakov bolezni.

Brez sklepa

Župani iz Globasnice, Pliberka, Železne Kaple in Raven ter predstavniki Slovenije in Koroške so se v Črni na Koroškem menili o prehodih na Luži in na Pavličevem sedlu ter o gradnji smučarskega centra Interalp na Peci. Pogovor je bil sicer namenjen pripravi za ponovno odprtje mejnega prehoda Luže v Koprivni, toda obe strani sta se strinjali, da je treba ta načrt razvijati skladno s projektom smučarskega centra. Koroška je za naložbe v Peco odobrila 50 milijonov šilingov, v Sloveniji pa bodo možnost ustanovitve skupnega podjetja šele preučili in dajejo prednost mednarodnemu prehodu na Pavličevem sedlu. Skupnega sklepa torej še ni.

**Slovenski vestnik
dvakrat tedensko!**

Velike časti je bil na Dunaju te dni deležen novourejeni kazino v Vrbi: zahodnonemška strokovna revija „Roulette“ vsako leto izbere „igralsko banko leta“, letos pa je ta naslov pripadel prav kazinu v Vrbi. Kot je poudaril glavni urednik te revije Mark Zysas, je kazino v Vrbi prejel 95 odstotkov možnih glasov, kar potrjuje, da se je posrečila nova zamisel: v Vrbi so uresničili koncept „kazino – svet doživetij“, ki vsebuje povezavo ponudbe raznih iger z izvrstno kuhinjo, kulturnim sporedom in drugimi možnostmi. Priznanja sta bila posebej vesela direktor avstrijskih kazinov dr. Leo Wallner (levo) in poslovodja kazina v Vrbi, direktor Hermogen Sandermann, ki je napovedal, da se bo v bodoče še bolj prizadeval.

Hitri telefon...

Poljska je v začetku tega leta postala 27. članica Eutelsata, evropske organizacije za satelitske komunikacije, hkrati pa prva vzhodnoevropska država, ki se je pridružila tej organizaciji. Poročajo, da bodo do leta 1991 blizu Varšave zgradili telekomunikacijsko postajo za povezavo s sateliti Eutelsata, ki bo Poljakom omogočala hitro vzpostavljane telefonskih zvez z 18 državami Evrope, severne Afrike in Azije. Gradnjo bo s posojili financirala Svetovna banka. O novih cenah za telefon pa na Poljskem še ne govorijo...

Okrepčana za veselje?

Bilo je veliko kandidatov, preostala pa sta le dr. Clemens Lothaler (levo) in dipl. inž. Franz Viehböck: eden od njiju bo prvi Avstrijec v vesolju. Pogodba med Avstrijo in Sovjetsko zvezo predvideva, da bo približno v enem letu prvi Avstrijec poletel s sovjetsko raketo k vesoljski postaji „Mir“. Lothaller in Viehböck, ki bosta letos vigredi odpotovala v Sovjetsko zvezo na zadnje intenzivne priprave, pa sta se odločila še za kratek obisk na Koroškem, kjer kot gosta koroškega turističnega združenja uživata zadnje proste dni pred velikim dnevom.

Nasploh Lothallerju pripisujejo večje izgleda za uresničitev velike želje, avstrijske davkoplačevalce pa bo „izlet v vesolje“ stal 200 milijonov šilingov. V vesoljski postaji „Mir“ bo Avstrijec opravil 15 znanstvenih eksperimentov, njihovi izsledki pa naj bi v naslednjih petih letih v Avstriji zagotovili nad 80 dodatnih delovnih mest.

Koroška je v primerjavi z drugimi zveznimi deželami sicer na zadnjem mestu, toda od 1000 Korošcev jih za rakom letno še vedno oboli 3,1. Avstrijsko povprečje je višje (4), najbolj ogroženi pa so Dunajčani (5,1).

Rak na pljučih in prsih

Statistika izkazuje, da moški obolijo predvsem za pljučnim rakom in rakom na bronhijih, medtem ko je pri ženskah najpogostejši rak na prsih in maternici. Zato je priporočljiv večkratni preventivni pregled.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Kristijan Wölbl

(na sliki) bo po vsej verjetnosti zapustil Pliberk in se pridružil celovski Austriji. Sicer so se pogajanja (Pliberk hoče v zamenjavo dobiti Wicherja) končala brez željenega rezultata, toda Austria že išče posel za Wölbla. Nov klub si je poiskal tudi še en nekdanji igralec SAK. Miha Kunčič, ki se je šele lani poleti pridružil Sturmju Graz, bo vigredi igral za Šentjakob v Rožu.

Slika: Mohar

„Zmaji“ zmagali

„Zmaji“ Olimpije Ljubljana so v šesti tekmi hokejskega prvenstva Jugoslavije prvič premagali „železarje“ z Jesenic.

Seveda so zmago (5:2) primerno proslavili. Na lestvici 1. hokejske lige še naprej vodi Medveščak (43) pred Jesenicami (38) in ljubljansko Olimpijo (32 točk).

Dob: prvi derbi

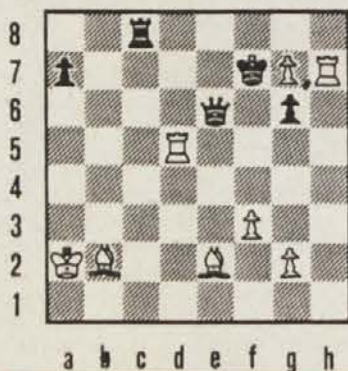
Odbojkarji ŠK Dob/Aich se pripravljajo na prvi „družinski“ derbi v okviru odbojcarskega prvenstva koroške lige, ki bo potekal v soboto v pliberški glavni šoli. Začetek bo ob 19.30 uri. Vsi prisrčni vabljeni!

Za Zlato lisico

Smučarske tekme za svetovni pokal povsod odpovedujejo, v Mariboru pa se veselijo ženskih tekem za „Zlato lisico“. V soboto bo na sporedu veleslalom, v nedeljo pa slalom. Prireditelji pričakujejo mnogo avstrijskih navijačev, predvsem pa upajo tudi na oboževalce Svetove in Šarčeve.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Šahovska naloga št.: 68
BOTO – BILIČ

Ko je že izgledalo, da je napad belega ustavljen, je beli v poziciji na diagramu našel zanimivo zaključno kombinacijo, ki ga je pripeljala do zmage. Pri tem sta odločilno vlogo odigrala lovca na dolgih diagonalah ob pomoči trdnjav. Reševalci: beli je na potezi in zmaga!

Rešitev naloge št.: 67

Problem A: S tiho potezo s kmetom 1.c3-c4! beli zapre

ureja: Silvo Kovač

obroč okrog črnega kralja. Na možnosti črnega: 1...Ka6 ali 1...a3 sledi 2.Da8 mat. Na 1...Kb4 pa 2.Dc3 mat.

Problem B: Z elegantno in učinkovito žrtev dame 1.Dd6!! postavi beli črnega pred neubranljiv mat. Na 1...cd6 sledi 2.Tel mat, na 1...b5 2.Da6 mat in na umik črne trdnjave po osmi vrsti 2.Dd7 mat. Na 1...C6 2. Db8, mat. Pokažite oba problema vašim šahovskim prijateljem in ugotovili boste, kako dobri reševalci so!

Sramota!

Razumljivo je, da se vsakdo še posebej veseli zmage športnika ali kluba, za katerega navija. Toda povsem neodgovorno pa je zadržanje, kakršno smo doživeli minuli konec tedna ob smučišču na tekmi šolarjev (!). Danijel Užnik (Šentjanž) je bil na progi najhitrejši, toda pet vrat pred ciljem je padel in tako zgubil svojo prednost pred „večnim tekmečem“ Schönfelderjem (Peca). Iz ust nekaterih „navijačev“ in funkcionarjev podjunskega kluba pa ni bilo slišati besede tolažbe, le navdušeno poloskanje in škodoželjnost. Seveda tako zadržanje nima kaj opraviti s športnim vedenjem – še prav posebej pri mladih tekmovalcih ne! Naj le še omenimo besede očeta neke tekmovalke SC Petzen: „Sram me je! S takimi funkcionarji našega društva se v interesu športa ne morem strinjati!“

-ma